גמ' **מתניתין** - דהכא לא קתני דלהוי מותר אלא (ג) (ד) לקרבן שאוכל ולא קרבן שאוכל ואהכי רבי מאיר היא ולא רבי יהודה: **אימא סיפא לקרבן לא אוכל לך מותר והא תנן** - באיזך פירקין לקרבן לא אוכל לך וכו': **אלא דאמר לקרבן** - אסור דתניא דקתני מותר דאמר דלא לקרבן דמשמע לא להוי קרבן מה שלא אוכל לך דאם אוכל ליהוי קרבן דהייט מכלל לאו הן ולית ליה לרבי מאיר מכלל לאו הן: מתני' **שבועה לא אוכל לך כו' אם שבועה שאוכל אסור** - כדמפרש בגמרא דהאי שאוכל לא אוכל משמע כלומר שבועה שהא חלה עלי אם אוכל והאי שבועה ליכא למימר דתיי שבועה קאמר דשבועה ליה בה ממש כמו בקרבן אלא שבועה ממש קאמר: **לא שבועה לא אוכל לך אסור** - אפי' לרבי מאיר דהכי גמרינן במסכת שבועות (דף נ:) דבשבועה אית ליה לר"מ מכלל לאו אתה שומע הן: גמ' **שאוכל שמי לשונות משמע היו מסרבין** - מפליגים (ד) שיאכלו ואמר אכילנא אכילנא ומתוך כך אמר שבועה שאוכל משמע דאכילנא קאמר: (כשלא היו מסרבין בו אלא מעצמו אמר שבועה שאוכל): **רב אשי אומר** - הא דקתני הא שבועה שאוכל, שאי אוכל קתני ולהכי אסור דלא אכילנא הוא: **פשיטא** - דודאי אי קאמר שאי אוכל ודאי לא אכילנא הוא ואסור: **מהו דתימא** - האי דקאמר שאי אוכל מיקם ליישנא כלומר תקון הלשון הוא (ה) דבדעתו היה לומר שאוכל ונתקל ואמר שאי אוכל ונימא לעולם להוי כמאן דאמר שאוכל קא משמע לן דלא, דודאי אסור: **אביי לא אמר כטעמא דרב אשי דלא קתני** - במתני' שאי אוכל: **ורב אשי הוה נאדי** - כדוד וסור מטעמיה דאביי דכי היו מסרבין בו לאכול ואמר לא אכילנא לא אכילנא והו אמר שבועה בין אם אמר שבועה שאוכל בין אם אמר שבועה שלא אוכל משמע (ו) דקאמר אכילנא אמר שבועה שאוכל" משמע דקאמר אכילנא דהכי קאמר בתמיה לא אכילנא לא אכילנא שבועה שאוכל בודאי אם אמר שבועה שלא אוכל הדין משמע כמו דאכילנא, דמשמע לא אכילנא שבועה אי לא אכילנא והייט מדה ליישנא: **והא איכא נמי לחרוני** - ביחוקתא דמשמע ליישנא אחרינא והאי דאמר שבועה שלא אוכל דלא אכילנא משמע דהאי דאמר לא אכילנא ביחוקתא קאמר אם כן לא להוי אסור (ז) אי נמי כי אמר במתניתין שבועה לא אוכל אלא ודאי ליתא לטעמא דאביי אלא ודאי תנא במסכת שבועות דשאוכל דאכילנא משמע ולא עניין אחר ושלא אוכל משמע דלא אכילנא ולא דבר אחר הלכך מתרץ מתניתין שאי אוכל דכשאוכל ודאי לאו משמע אלא אי אמר דאכילנא: **מתני' זה מומר בשבועות מבנדרים** - הא דאמרן שבועה שלא אוכל כו' דבשבועות אסור ובנדרים מותר:

גמ' מני מתניתין מאיר היא דאי רבי יהודה לא שני ליה "קרבן" ולא שני ליה "הקרבן" אימא סיפא לקרבן לא אוכל לך מותר והתנן לקרבן לא אוכל לך רבי מאיר אוסר ואי"ר אבא נעשה כאומר "לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך" "לא קשיא הא דאמר לקרבן הא דאמר "לא לקרבן" דלא הוי קרבן קאמר: מתני' "שבועה לא אוכל לך, לא שבועה לא אוכל לך" אסור: גמ' מכלל דהא שבועה שאוכל לך - דלא אכילנא משמע ורמינהו שבועות שתים שהן ארבע: שאוכל ושלא אוכל, שאכלתי ושלא אכלתי מדקאמר (ח) ושלא אוכל שאכלתי ושלא אכלתי מכלל דשאוכל לך דאכילנא משמע: אמר אביי "שאוכל" שתי לשונות משמע: היו מסרבין בו לאכול ואמר "אכילנא, אכילנא" ותו "שבועה שאוכל" דאכילנא משמע אבל אמר "לא אכילנא, לא אכילנא" ותו אמר "שבועה שאוכל" דלא אכילנא קאמר רב אשי אמר "שאוכל" דשבועה "שאי אוכל" קאמר, א"כ פשיטא, מאי למימרא? מהו דתימא מיקם ליישנא היא דאיתקיל ליה, קמ"ל אביי לא אמר טעם (ג) רב אשי דלא קתני "שאי אוכל" ורב אשי נאדי מן טעם דאביי קסבר "שלא אוכל" נמי משמע שתי לשונות - היו מסרבין בו לאכול ואמר "לא אכילנא, לא אכילנא" ואמר נמי "שבועה - בין שאוכל בין שלא אוכל, הדין אכילנא משמע דאמר, ואיכא לתרוצה נמי ליישנא "שבועה שלא אוכל" = "שבועה דלא אכילנא" קאמר אלא תנא פסקה "שאוכל" = דאכילנא משמע, "ושלא אוכל" = לא אוכל משמע: מתני' זה חומר בשבועות מבנדרים, וחומר בנדרים מבשבועות "כיצד - אמר קונם סוכה שאני עושה, לולב שאני נוטל, תפילין שאני מניח: בנדרים אסור בשבועות מותר שאין נשבעין לעבור על המצות: גמ'

גמ' אי אמרינן דבחיי קרבן משתבע שרי דקרבן לאו בר משתבעי הוא ואי אמרינן דקרבן יהא מה שלא אוכל משלך קתמר נמי שרי דלא שוי איסור קרבן אלא מה שלא יאכל, הא קרבן שאוכל לך נמי שרי דמי קרבן קתמר דעביד איניש דמשתבע ביה ולא מידי קתמר ולא בר משתבעי הוא בעיני הא קרבן גרסינן וכדכתיבנא ודכותיה בשבועה הא שבועה דתנא דמותר בקרבן קתני דבשבועה אסור וליכא למימר דהקרבן גרסי' דהתנא בפרקין דלעיל דהקרבן אסור לרבי מאיר והיכי תנן הכא דשרי דהא מתני' (נמי) כר"מ אוקימנא לה בגמרא אלא ודאי כדאמרן {לקרבן לא אוכל לך אוכל ודאי כדאמרן} לקרבן לא אוכל לך נמי שרי דכיון דבגמ"ד פתוחה קאמר לא קרבן משמע וליכא למימר דמכלל לאו משמע הא מה שיאכל יהא קרבן דהא מתני כר"מ אוקימנא לה ור"מ הא ליתא ליה מכלל לאו אתה שומע הן: מתני' שבועה לא אוכל לך לשבועה לא אוכל לך הא שבועה שאוכל לך לשבועה לא אוכל לך אסור - משום דשבועה לא אוכל לך משמע בשבועה לא אוכל לך הא שבועה שאוכל לך הכי משמע דליכא לפרושי ליישנא דמי שבועה קאמר כדאמרינן מי קרבן דלא משתבעי איכא הכי ונשבועה לא אוכל נמי אפילו בגמ"ד פתוחה אסור דתנ"ג דגמ"ד פתוחה לא משמע ומתני' רבי מאיר היא דליתא ליה מכלל לאו אתה שומע הן אפילו הכי בשבועה אסור וגרלה בעיני דהייטו טעמא משום דהא מסקינן בסוף פרק שבועת העדות (שבועות נו.) דכי ליתא ליה לר"מ ממכלל לאו אתה שומע הן ה"מ בממונא אי נמי בשאסורא דליתא בי' ממונא אבל בשאסורא גרידא אית ליה ונדרים איסורא דאית ביה ממונא ניחא משום דלא משכחת בהו בלא חפצא דהא איכא חלין על דבר שאין בו ממש אבל שבועות אינן אלא איסורא גרידא שהוא חל בגופו וכיון דאיסורא גרידא ניחא אפילו רבי מאיר מודה דאמרינן בהו מכלל לאו אתה שומע הן: גמ' (לעיל) מני מתני' רבי מאיר היא - דלא שני ליה קרבן ולא שני ליה לקרבן דלא בעי כ"ש הדמיון דאי רבי יהודה מאי איריא קרבן גם אוכל לך דשרי בגמרא דאוכל לך "נמי שרי": **הא** דאמר לקרבן הא דאמר לקרבן - כלומר בגמ"ד שבתים משמע לקרבן יהא אבל לקרבן בגמ"ד פתוחה משמע לא קרבן: מכלל

[לעיל יח: וש"נ]

* נראה דאין לגרוס זה. גירסתנו מאי דאין אדם הפסיק בין ... לך ד"א טעויות ...

שבועות יט:

[שם ע"ש]

פי' ליתא

נוטא/מבנף

אבי"ר מ"ר אי: דאות ליישב שתיהה בתוספות: "הא שבועה שאוכל לך" - דאכילנא - אי - ולא אכילנא בתמיה דגמ' תפסיר דגמ' כל א' ל"ה הסיר כיני

תוספות

לא שבועה לא אוכל לך אסור: מעטם מכלל לאו וכו' וא"ת מאי שנא מקרבן ויש לומר דמשום דשבועה ממולה עפי מנדרים משו"ה אזלינן לאומרא עוד יש לומר דטעמא דשבועה היינו משום דבגזיכין שמא יאמר שבועה לא אוכל וילבש לא אוכל ולאי אפשר אכל גבי כלר אפי' ילבש לא ויאמר קרבן לא אוכל ליכא איסור: זה חומר בשבועות מבנדרים - ומפרש לא קרבן לא אוכל לך וכו' פירש בגמרא דאומר מכלל דבר הוא מדקאמר חומר בשבועות מבנדרים משמע הכי דהחומרא דנדרים אינה שוה לשבועה אבל מ"מ נדר קל הוי והא חומר קתני ומשני אפילו דאיכא קתני שבועה שאיני יכול דודאי בנדרים ליכא איסורא כ"ש מדקבון כדאמר ביכא ובגי שבועה איכא איסורא דאוריתא וא"ת

נוטא

ו. ביבון (בגמ' מפי' ד"ה ד"ה הוא מדקאמר חומר בשבועות מבנדרים משמע הכי דהחומרא דנדרים אינה שוה לשבועה אבל מ"מ נדר קל הוי והא חומר קתני ומשני אפילו דאיכא קתני שבועה שאיני יכול דודאי בנדרים ליכא איסורא כ"ש מדקבון כדאמר ביכא ובגי שבועה איכא איסורא דאוריתא וא"ת

כב א מיי' פ"א מהל' נדרים הלכה יט סמג לאוין רמב ועי"ש בכ"מ:

כג ב מיי' פ"ד מהל' שבועות הלכה כב מגדיל תורה ע"ש ר"ד סי' רלו סעי' יח: הגהות

כד ג מיי' שם פ"א הל' ג סמג לאוין רלו טור ש"ע ר"ד סי' רלו סעי' ח:

כה ד מיי' שם פ"ד הל' כב טור ש"ע ר"ד סי' רלו סעיף יא:

כו ה מיי' פ"ג מהל' נדרים הלכ' ו וש"ס מהל' שבועות הלכ' יח סמג לאוין רמב טור ש"ע ר"ד סי' רטו סעיף ח וסי' רלו סעיף ד:

רגהות הב"ח (א) גמ' מדקאמר שאוכל ולא אוכל שאכלתי: (ב) שם אביי לא אמר טעם דרב אשי: (ג) הש"י ד"ה מתניתין וכו' אלא הא קרבן שאוכל לך ולא קרבן שאוכל לך ואהכי: (ד) ד"ה שאוכל וכו' מפליגים בו שיאכל וכו' דאכילנא קאמר וה"ה כשלא היו מסרבין: (ה) ד"ה מהו דתימא וכו' הלשון הוא דאיתקיל דבדעתו: (ו) ד"ה ודב אמר אביי וכו' משמע מני דקאמר אכילנא אם וכו' משמע דקאמר וכו' דמשמע בתמיה לא אכילנא שבועה וכו' תדא ליישנא הכ"ר ומ"ש מ"ש ואיכא נמי לתרוצי ליישנא אחרינא דמשמע ביחוקתא והאי דאמר שבועה שלא אוכל דלא אכילנא. כ"כ כלומר באיסור שבועה יהא אי לא אכילנא: (ז) בא"ר מ"ש לא ליהוי אסור ואם כן היכי אמר במתניתין שבועה לא אוכל אסור אלא ודאי ליתא וכו' דכשאוכל ודאי לא משמע אלא דאמר כל"ל ותיבת אי נמחק: